

dieren in de winter

natuurboekje
van

winter 2008

Hoi! Voor veel dieren is de winter te koud. Of ze vinden geen eten meer. Dus wat doen ze? Zwaluwen vliegen naar warme landen. Ze eten insecten en die zijn daar genoeg. Eekhoorns leggen een wintervoorraadje aan: noten, eikels, dennenappels. Kikkers kruipen in de modder. Die brengen de winter slapend door. En bromvliegen? Zelf gaan ze dood, maar hun eitjes overwinteren. Ieder dier overwintert op z'n eigen manier.

Ga buiten eens kijken welke overwinteraars je tegenkomt.

*Een hommekoningin
overwintert vaak in een
holletje in de grond.*

Jij trekt in de winter een dikke jas aan. Sommige dieren doen dat ook. Zoals herten, hazen en wilde hamsters. Ze krijgen een dikke wintervacht. Tussen al die haren zit lucht. Die wordt warm door de temperatuur van hun lichaam. Lucht is dan een warm dekentje.

Vogels in de kou zie je vaak als bolletjes op een tak. Ze hebben hun veren uitgezet. Daar tussenin zit warme lucht.

Merels vliegen niet naar warme landen. Ze kunnen in Nederland heel het jaar eten vinden. Ze lusten van alles. In de lente en de zomer: insecten, wormen en slakken. In de herfst en de winter eten ze veel zaden en bessen.

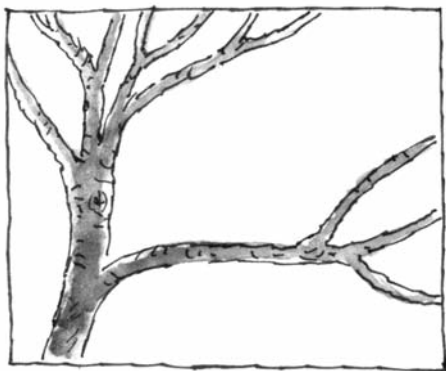

Ga eens op zoek naar dieren die overwinteren.

Huisjesslakken kruipen weg in een berg bladeren. Ze sluiten hun huis met een stevig deurtje van kalk. Ga maar kijken als je een slakkenhuis vindt.

Sommige vlinders overwinteren in schuurtjes. Met dichtgeklapte vleugels hangen ze aan het plafond of de muur.

Zie je een bolle vogel op een tak?
Tekent hier zo'n bolletje.

Til een steen op, kijk onder takken of bij een composthoop. Zie je pissebedden of andere minibeestjes overwinteren? Misschien zijn ze stijf en traag van de kou.

Sommige dieren houden elkaar warm. Lieveheersbeestjes overwinteren vaak met tientallen bij elkaar. Koolmeesjes zitten soms met z'n alle in een nestkastje. Kijk maar of je ze naar binnen ziet gaan.

Zoek ook eens een eekhoornnest. Hoog in de bomen. Het is rond en de ingang zit opzij. Eekhoorns slapen daar dagenlang als het regent of vriest.

Schrijf hier de dieren die je tijdens je winterwandeling hebt gezien:

Dieren zorgen dat hun lijf in de winter een vetlaagje heeft. Dan kunnen ze beter tegen honger en kou. Ze eten zich dik. Egels en vleermuizen doen dat bijvoorbeeld. Daarna houden ze winterslaap. De egel in z'n eentje, opgerold in een nest van dorre bladeren. Vleermuizen met een stel bij elkaar. Vaak in een grot. Na de winterslaap is hun vetlaag weg en hebben ze flinke honger.

Veel dieren overleven de winter niet. Je kunt ze helpen. Met nestkastjes, een berg bladeren, een stapel takken, een omgekeerde bloempot, noem maar op. Of met eten natuurlijk: vetbollen, broodkruimels en appelkroosjes.

Post Wat hebben jullie mooie kunstwerken over de herfst gemaakt! Super! In Helden heeft Pandagroep 5 van basisschool De Liaan kastanjes bekeken en foto's en knutsels gemaakt. Zelfs stripverhalen in elkaar gezet!

Doe je mee? Wat weet jij over de wilde hamster, de korenwolf? Ook in Limburg scharrelt-ie rond. Hoe

brengen die hamsters de winter door? Schrijf het ons of maak er een tekening over. Mail of post je inzending vóór 22 januari 2009 naar Het Limburgs Landschap.

Dieren in de winter-weetje Veel dieren hebben een wintervoorraad aangelegd, zoals eekhoorns, gaaien, bosmuizen, dassen, bevers, bijen en mieren.

Stichting het Limburgs Landschap
postbus 4301, 5944 ZG Arcen
telefoon [077] 473 75 75
fax [077] 473 75 76
e-mail info@limburgs-landschap.nl

*Deze kinderbijlage is mogelijk
gemaakt door de Nationale
Postcode Loterij.*

*Samenstelling en tekst Ditte Merle
Tekeningen Wil Kroon*

*Extra natuurboekjes zijn voor
scholen en natuurgroepen gratis te
bestellen bij Het Limburgs
Landschap.*